

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення третьої сесії
обласної ради
від 13 вересня 2006 року
№ 16-3/2006

Програма підвищення рівня заробітної плати працюючим Хмельницької області на 2006-2010 роки

Програму підвищення рівня заробітної плати працюючих Хмельницької області на 2006-2010 роки (далі – Програма) розроблено з урахуванням положень Конституції України, Кодексу законів про працю України, законів України „Про оплату праці”, „Про індексацію грошових доходів населення”, „Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв’язку з порушенням строків їх виплати”, Концепції дальшого реформування оплати праці в Україні, схваленої Указом Президента України від 25 грудня 2000 року № 1375/2000 та відповідно до Програми діяльності Кабінету Міністрів України „Назустріч людям”.

1. Концептуальні засади підвищення рівня заробітної плати

Кардинальне підвищення реального розміру заробітної плати в усіх сферах і галузях економіки, на підприємствах усіх форм власності, перетворення її в надійне джерело доходів, які забезпечують гідний рівень життя працюючим і їх сім’ям, розвиток людського потенціалу – **є основною метою Програми.**

Підвищення оплати праці працівників - пріоритетне завдання, як для органів державної влади, органів місцевого самоврядування, так і соціальних партнерів.

Програма передбачає:

- підвищення професійної якості робочої сили шляхом удосконалення системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів;
- визначення заробітної плати як ціни робочої сили, здійснення переходу від заробітної плати як частки доходу підприємства до заробітної плати як ціни робочої сили, що формується на ринку праці і є зовнішнім фактором для підприємств;
- підвищення вартості найманої робочої сили у сільськогосподарській галузі, довівши її рівень до середнього в галузях економіки;
- підвищення зацікавленості працівника у зростанні ефективності своєї роботи шляхом посилення матеріального стимулювання за кінцеві результати праці, економії усіх видів енергоресурсів, матеріалів, а також використання в повному обсязі можливостей по встановленню різного роду доплат і надбавок.

Основні завдання програми:

1. Реалізація основних напрямів державної політики у сфері оплати праці:
 - визначення заходів, спрямованих на забезпечення зростання заробітної плати та формування джерел її подальшого підвищення;
 - поетапне наближення рівня заробітної плати до реальної вартості робочої сили на ринку праці;
 - удосконалення механізму колективно-договірного регулювання оплати праці;
 - запровадження додаткових заходів щодо посилення захисту прав працівника на своєчасне одержання заробітної плати.
2. Координація зусиль місцевих органів виконавчої влади, пов'язаних з розробленням та виконанням заходів регулювання ринку праці, запобігання масовому безробіттю внаслідок структурних змін в економіці, створення додаткових гарантій щодо працевлаштування громадян працездатного віку, які потребують соціального захисту і не здатні з незалежних від них причин на рівних конкурувати на ринку праці, соціального захисту безробітних.
3. Важливою передумовою підвищення рівня заробітної плати має бути:
 - залучення інвестицій у розвиток малого та середнього бізнесу для створення нових робочих місць, скорочення безробіття, а також легалізація тіньового сектора економіки;
 - відновлення нормування праці з метою ефективного використання трудового потенціалу та робочого часу, на виробництві більш широко застосовувати відрядну систему оплати праці;
 - застосування сучасних мотиваційних і стимулюючих механізмів високопродуктивної праці, зокрема таких, як визначення розмірів заробітної плати шляхом оцінки особистого внеску та ділових якостей працівника;
 - створення оптимального механізму колективно-договірного регулювання фондів оплати праці залежно від результатів виробничої та фінансово-господарської діяльності підприємств.
4. Програма розроблена виходячи з основних параметрів економічного розвитку області. Під час її формування враховано прийняті обласні програми та прогнозовані показники, спрямовані на забезпечення економічного і соціального розвитку.
5. Виконання заходів Програми забезпечують управління та інші структурні підрозділи обласної державної адміністрації, територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади, районні державні адміністрації, виконавчі комітети міських (міст обласного значення) рад, Федерація професійних спілок області та профспілкові комітети підприємств, а також об'єднання організацій роботодавців.

2. Сучасний стан і тенденції в оплаті праці та причини її низького рівня

Стан соціально-економічного розвитку області характеризується збереженням позитивних тенденцій останніх років. Постійно проводиться

робота щодо забезпечення подальшого підвищення заробітної плати та недопущення її нарахування у розмірах, нижче законодавчо встановлених мінімальних гарантій.

У результаті вжитих заходів, в області спостерігається тенденція до зростання заробітної плати. Заробітна плата зайнятих в економіці області збільшилась з 257,9 грн. у 2002 році до 322,7 грн. у 2003 році (на 25%), до 419,2 грн. у 2004 році (на 30%) та у 2005 році рівень середньої заробітної плати становив 583,7 грн. або на 39% більше порівняно до 2004 року.

Рівень заробітної плати в області продовжує збільшуватися і у 2006 році. Так, номінальна заробітна плата за червень 2006 року порівняно до відповідного періоду 2005 року зросла на 35,8% і становила 812,9 грн., що на 63,9% більше прожиткового мінімуму доходів громадян, встановленого для працездатної особи (496 грн.).

Середньомісячна заробітна плата, нарахована в червні поточного року, у розрахунку на одного працівника в еквіваленті повної зайнятості, становила 868,0 грн. на місяць, що на 75,0% більше прожиткового мінімуму доходів громадян, встановленого для працездатної особи.

Підвищення рівня заробітної плати у червні 2006 року порівняно з відповідним періодом 2005 року відбулось на підприємствах, в установах та організаціях усіх видів економічної діяльності.

Найбільший її розмір у червні 2006 року залишався у працівників державного управління (1303,0 грн.), фінансової діяльності (1277,8 грн.), транспорту та зв'язку (983,3 грн.), промисловості (965,0 грн.), будівництва (922,0 грн.) та освіти (901,4 грн.).

Проте, незважаючи на позитивні тенденції щодо зростання середнього розміру заробітної плати, за рівнем заробітної плати область посідає 25 місце в Україні.

Найменший розмір заробітної плати залишається на підприємствах Білогірського (558,9 грн.), Теофіпольського (575,5 грн.), Старосинявського (586,9 грн.) та Віньковецького (596,6 грн.) районів.

Найменша заробітна плата спостерігається у працівників агропромислової галузі. У червні 2006 року розмір середньої заробітної плати працівників сільського господарства збільшився порівняно з відповідним місяцем 2005 року на 43,4% і становив 389,0 гривень. Однак, це становить лише 78,4% прожиткового мінімуму доходів громадян, встановленого для працездатної особи.

Найнижчий рівень заробітної плати працівників сільського господарства Новоушицького (266,6 грн.), Старосинявського (301,1 грн.), Ярмолинецького (304,0 грн.), Віньковецького (310,8 грн.), Ізяславського (313,8 грн.), Кам'янець-Подільського (322,8 грн.), Славутського (335,1 грн.), Старокостянтинівського (353,7 грн.) районів.

3. Удосконалення колективно-договірної системи регулювання оплати праці

Згідно із законодавством колективно-договірну систему слід розглядати як основний механізм регулювання оплати праці в позабюджетній сфері.

Колективно-договірне регулювання оплати праці потребує дальшого удосконалення з метою подолання формалізму під час укладення угод і договорів, наповнення їх конкретним змістом відповідно до існуючих соціально-трудових відносин, посилення відповідальності сторін за їх виконання, створення надійних правових механізмів захисту інтересів найманих працівників.

Під час укладення угод усіх рівнів основним предметом переговорного процесу повинно бути формування тарифної системи, яка є основою організації заробітної плати. На її базі формуються рівні заробітної плати, забезпечується їх міжкваліфікаційна, міжпосадова диференціація. Шляхом удосконалення тарифної системи можливо відновити основні функції заробітної плати, підвищити мотиваційний потенціал працівників, їх зацікавленість у зростанні ефективності індивідуальної та колективної праці.

Укладення угод на галузевому рівні повинно стати головною ланкою в системі колективно-договірної регулювання. Норми галузевої угоди мають бути обов'язковими для застосування в колективних договорах.

Потребує конкретизації зміст колективних договорів підприємств стосовно умов і розмірів заробітної плати.

Предметом переговорів і змістом колективного договору повинні бути такі складові організації заробітної плати, як розміри місячних (годинних) тарифних ставок робітників, які виконують некваліфіковані роботи і не тарифікуються за розрядами; розміри годинних (місячних) тарифних ставок робітників 1 розряду; тарифна сітка для оплати праці робітників залежно від кваліфікації чи єдина тарифна сітка для всіх категорій працівників; перелік професій робітників, яким замість тарифних ставок установлюються місячні оклади; питання присвоєння кваліфікаційних розрядів робітникам і тарифікації робіт та удосконалення нормування праці; схеми посадових окладів керівників, спеціалістів і службовців; системи оплати праці, що застосовуються в різних структурних підрозділах; види доплат і надбавок до тарифних ставок, окладів та їх розміри; показники, умови преміювання, коло осіб (професій), що мають право на премії, розміри преміальних виплат; оплата праці за певні відхилення від нормальних умов праці; освоєння нових виробів; місце і терміни виплати заробітної плати; питання перегляду і зміни норм праці.

Необхідно посилити відповідальність сторін переговорів за обов'язковість укладення та виконання колективних договорів.

Виконання Програми забезпечить:

- підвищення купівельної спроможності заробітної плати, а в цілому й відновлення функцій, властивих заробітній платі, насамперед, відтворювальної, підвищення ціни робочої сили і її конкурентноздатності на ринку праці;
- зростання заробітної плати по кожній з галузей економіки області, як мінімум, на 40-60%, а в агропромисловому комплексі - щорічне збільшення вдвічі;
- збільшення числа працюючих області, що виконали місячну норму праці та одержують заробітну плату вищу від прожиткового мінімуму на працездатну особу у 2006 році – на 20%, у 2007 році – частину працівників, що залишилися;
- поетапне збільшення тарифної частини заробітної плати до 40-70% від її загального рівня.

Реалізація заходів Програми дасть змогу забезпечити відтворення якості робочої сили, подолання бідності серед працюючих, посилення мотивації й продуктивності праці, підвищення платоспроможного попиту як чинника, що сприятиме розвитку вітчизняного виробництва.

Успішне вирішення поставленого завдання буде істотно сприяти наповненню бюджету, а також реалізації заходів щодо росту заробітної плати у бюджетній сфері, виконанню намічених соціальних програм міст і районів області. Крім того, це сприятиме наповнюваності Пенсійного фонду і зростанню рівня пенсій, а також виконанню гарантій, пов'язаних з державним соціальним страхуванням усіх напрямів, що у кінцевому результаті сприятиме більш високому рівню соціальної захищеності громадян.

4. Заходи

щодо виконання Програми підвищення рівня заробітної плати працюючим
Хмельницької області на 2006-2010 роки

№ п/п	Зміст заходів	Виконавці	Період, термін виконання
I.	<i>З метою створення відповідної економічної бази для вирішення завдань щодо зростання заробітної плати:</i>		
1.1.	Посилити контроль за зниженням кредиторської і дебіторської заборгованості підприємств, що склалася за станом на 1 січня 2006 року, звернувши особливу увагу на ліквідацію кредиторської заборгованості, пов'язаної з боргами по заробітній платі і прирівняних до неї виплат	Головні управління економіки, праці та соціального захисту населення, агропромислового розвитку, промисловості та розвитку інфраструктури облдержадміністрації, райдержадміністрації, контрольно-ревізійне управління, державна податкова адміністрація, територіальна державна інспекція праці, регіональне відділення фонду державного майна України спільно з Федерацією профспілок, об'єднанням організацій роботодавців області	2006-2010 роки
1.2.	Вживати заходів щодо забезпечення контролю за своєчасним складанням і реалізацією планів санації та інших заходів, спрямованих на відновлення платоспроможності підприємств	Обласний сектор з питань банкрутства Мінекономіки України	2006-2010 роки
1.3.	Поетапно зменшувати питому вагу наявної на 1 січня 2006 року кількості підприємств, що працюють збитково	Райдержадміністрації, Головне управління економіки облдержадміністрації, державна податкова адміністрація, контрольно-ревізійне управління в області спільно з об'єднанням організацій роботодавців, Федерацією профспілок області	2006-2010 роки

1.4.	Ліквідувати заборгованість по заробітній платі, що склалася за станом на 1 січня 2006 року як за даними Головного управління статистики, так і за даними Головного управління Пенсійного фонду України в області, для чого:		
1.4.1.	Шляхом проведення систематичних перевірок встановити постійний контроль за ходом погашення заборгованості по кожному підприємству-боржнику, у тому числі і виплат, як компенсацій втрати частини заробітної плати у зв'язку із затримкою її виплати	Територіальна державна інспекція праці в області, Головне управління праці та соціального захисту населення облдержадміністрації, Головне управління Пенсійного фонду України в області, правоохоронні органи	До повного погашення заборгованості
1.4.2.	Внести пропозиції для порушення перед Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України питання щодо прийняття рішень, спрямованих на погашення боргів по заробітній платі (прирівняних до неї виплат) перед працівниками, у тому числі і колишніми працівниками підприємств державної і комунальної форм власності, що припинили свою виробничу діяльність	Головні управління економіки, промисловості та розвитку інфраструктури, агропромислового розвитку облдержадміністрації	2007 рік
1.5	Ліквідувати борги замовників перед будівельними організаціями за виконаними роботами	Райдержадміністрації, Головне управління економіки облдержадміністрації, об'єднання організацій роботодавців, правоохоронні органи	2007 рік
1.6	Вживати заходи дисциплінарного та адміністративного впливу до роботодавців, з вини яких допускається зростання заборгованості по заробітній платі аж до розірвання з ними контрактів, або притягнення до кримінальної відповідальності	Територіальна державна інспекція праці в області спільно з об'єднанням організацій роботодавців, Федерацією профспілок області, правоохоронними органами	До повного погашення заборгованості
1.7	Вживати заходів щодо стійкого щорічного зростання обсягів промислового виробництва в області не менше 7,5 відсотків, у будівництві – 3 відсотки (інвестиції в основний капітал), у сільському господарстві – 3 відсотки, на транспорті – 1 відсоток перевезення вантажів, та 2 відсотки – перевезення пасажирів	Головні управління промисловості та розвитку інфраструктури, агропромислового розвитку облдержадміністрації спільно з об'єднанням організацій роботодавців	2006-2010 роки

1.8	Удосконалювати систему підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації кадрів. Організувати підвищення кваліфікації працівників не менше 10 днів з відривом від виробництва, або на 3-4 тижневих курсах із збереженням зарплати; розробити комплексну програму підготовки та перепідготовки кадрів	Управління освіти і науки облдержадміністрації спільно з об'єднанням організацій роботодавців за участю профспілкових організацій	2006 рік
II.	<i>Заходи-мінімум на 2006-2010 роки</i>		
2.1	Вживати заходів щодо зростання рівня заробітної плати нарівні трьох прожиткових мінімумів (на працездатну особу), підвищення її купівельної спроможності, а в цілому, відновлення функцій, властивих заробітній платі і, насамперед відтворювальній, підвищення ціни робочої сили і її конкурентноздатності на ринку праці, зростання номінальної заробітної плати по кожній з галузей економіки області, як мінімум, на 40-60%, а в агропромисловому комплексі - щороку збільшувати вдвічі	Головні управління економіки, промисловості та розвитку інфраструктури, агропромислового розвитку облдержадміністрації спільно з об'єднанням організацій роботодавців, Федерацією профспілок області	2006-2010 роки
2.2	Вживати заходів щодо поетапного збільшення числа працюючих області, що виконали місячну норму праці, та одержують заробітну плату вищу від прожиткового мінімуму на працездатну особу	Головні управління економіки, промисловості та розвитку інфраструктури, агропромислового розвитку облдержадміністрації спільно з об'єднанням організацій роботодавців, Федерацією профспілок області	2006-2010 роки
2.3	На підприємствах усіх форм власності, що здійснюють господарську діяльність рекомендувати:		
2.3.1.	Встановити розмір тарифної ставки робітника 1-го розряду не нижче 120% мінімальної заробітної плати відповідно до положень галузевих та Регіональної угод, з обов'язковим дотриманням міжкваліфікаційних (міжпосадових) співвідношень в оплаті праці різних кваліфікаційних груп працівників. З урахуванням фінансових можливостей підприємств, довести цей рівень до прожиткового мінімуму. Оплату праці проводити за фактично виконану роботу	Головні управління економіки, промисловості та розвитку інфраструктури, агропромислового розвитку облдержадміністрації, Територіальна державна інспекція праці області, райдержадміністрації, об'єднання організацій роботодавців, Федерація профспілок області	2006-2007 роки

2.3.2.	Поетапно збільшувати тарифну частину заробітної плати до 50% від її загального рівня	Об'єднання організацій роботодавців, Федерація профспілок області, профспілкові комітети	2006-2010 роки
2.3.3.	Посилити матеріальне стимулювання працівників за кінцеві результати праці, економії усіх видів енергоресурсів, матеріалів	Об'єднання організацій роботодавців, профспілкові комітети	Постійно
2.3.4.	Використовувати в повному обсязі можливості по встановленню різного роду доплат і надбавок	Об'єднання організацій роботодавців, профспілкові комітети	Постійно
2.3.5.	Дотримуватися законодавчих гарантій по своєчасній індексації заробітної плати в зв'язку з ростом споживчих цін	Територіальна державна інспекція праці області, об'єднання організацій роботодавців, Федерація профспілок області, профспілкові комітети	Постійно
2.3.6.	Забезпечити дотримання вже досягнутого рівня заробітної плати при створенні нових робочих місць	Об'єднання організацій роботодавців, Федерація профспілок області	Постійно
2.3.7.	Вдосконалювати системи нормування праці, впроваджувати технічно обґрунтовані норми, галузеві норми і нормативи чисельності для всіх категорій працюючих	Об'єднання організацій роботодавців, Федерація профспілок області	Постійно
2.3.8.	Проводити на підприємствах, організаціях та установах області атестацію робочих місць за умовами праці, з метою встановлення обґрунтованих доплат за роботу в шкідливих умовах праці	Об'єднання організацій роботодавців області, профспілкові комітети	Один раз у п'ять років
2.3.9.	Своєчасно перерахувати кошти субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам, транспортним перевізникам незалежно від форми власності, що здійснюють перевезення пільгових категорій пасажирів, для компенсації понесених витрат в межах бюджетних призначень	Головне фінансове управління облдерж-адміністрації, виконавчі комітети міських (міст обласного значення) рад, райдержадміністрації	Постійно
2.4	На підприємствах малого бізнесу, які використовують найману працю:		
2.4.1	Передбачати при розробці колективних договорів зобов'язання щодо зростання заробітної плати кваліфікованих працівників у залежності від досягнутого рівня продуктивності праці	Об'єднання організацій роботодавців, Федерація профспілок області	2006-2010 роки
2.4.2	Обов'язкового застосування мінімальної заробітної плати, обчислювальної щорічно, не нижче рівня заробітної плати, досягнутої в	Об'єднання організацій роботодавців, Федерація профспілок області	2006-2010 роки

	області за попередній календарний рік, з наступним її постійним корегуванням на індекс інфляції		
2.5	На підприємствах, установах та організаціях бюджетної сфери забезпечити:		
2.5.1	Впровадження постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 „Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери” (із змінами і доповненнями)	Райдержадміністрації спільно з Федерацією профспілок області	2007 рік
2.5.2	Дотримання норм Генеральної та Регіональної угод, законодавства про працю, що стосуються рівня встановлюваних доплат за розширення зони обслуговування, збільшення обсягів робіт тощо, встановлюваних відповідними наказами в окремих галузях бюджетної сфери	Райдержадміністрації спільно з об'єднанням організацій роботодавців, Федерацією професійних спілок області	Постійно
2.5.3	Переведення працівників культури області на повну ставку	Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування	2006-2008 роки
2.5.4	При наявності вільного фінансового ресурсу в місцевих бюджетах здійснювати виплату працівникам освіти, культури та охорони здоров'я щорічної грошової винагороди, а також спеціалістам та технічним працівникам охорони здоров'я допомоги на оздоровлення, у розмірі місячного посадового окладу за рахунок місцевих бюджетів	Органи місцевого самоврядування	Починаючи з 2006 року
2.6.	Забезпечити виконання розпорядження голови обласної державної адміністрації від 15 березня 2006 року № 107/2006-р „Про заходи щодо сприяння легалізації тіньової зайнятості населення області протягом 2006 року”	Райдержадміністрації, правоохоронні органи, державна податкова адміністрація, територіальна державна інспекція праці в області спільно з Федерацією професійних спілок області	Постійно
III.	<i>Організаційні, інші заходи, спрямовані на забезпечення реалізації намічених планів:</i>		
3.1.	Розглянути питання про ситуацію з бідністю в кожному районі, місті та розробити заходи по її зменшенню	Райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування за участю об'єднання організацій роботодавців, Федерації профспілок області та профспілкових організацій	2006 рік

3.2.	На рівні міст обласного значення і районів продовжити практику укладання районних, міських територіальних угод між уповноваженими представниками місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, організацій роботодавців, координаційними радами профспілок із включенням до них відповідних зобов'язання, забезпечити їх повідомну реєстрацію	Райдержадміністрації, Головне управління праці та соціального захисту населення облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування спільно з Федерацією профспілок області	Постійно
3.3.	Передбачити в Регіональній угоді на 2007 рік розмір погодинної мінімальної заробітної плати	Федерація профспілок, об'єднання організацій роботодавців області	I півріччя 2007 року
3.4.	Періодично повідомляти у засобах масової інформації прізвища керівників (роботодавців), які не вживають заходів для ліквідації наявної заборгованості по зарплаті або допускають її зростання	Федерація профспілок області	Постійно
3.5.	Рекомендувати власникам (роботодавцям) підприємств прибуток, отриманий за рахунок зниження витрат на виробництво, використовувати для підвищення рівня заробітної плати	Об'єднання організацій роботодавців області, Федерація профспілок області	Постійно
3.6.	Забезпечити надання помісячних даних по заборгованій заробітній платі, росту середньомісячної заробітної плати до рівня прожиткового мінімуму в розрізі галузей, районів для облдержадміністрації, Федерації профспілок області	Головне управління статистики в області	Постійно
3.7.	Систематично інформувати в засобах масової інформації про рівень і динаміку заробітної плати, яка б давала реальну картину про зарплату, як ціну робочої сили	Головне управління праці та соціального захисту населення облдержадміністрації спільно з об'єднанням організацій роботодавців області, Федерацією профспілок області	Постійно
3.8.	Інформацію про виконання Програми надавати обласній раді	Хмельницька обласна державна адміністрація	До 1 лютого щорічно